

contrast amb l'extensa àrea cast. (Andal. occid., Ast.), és així mateix probable la propagació des del castellà.

Desgall, desgallar, V. dalla Desgana, desganar, desganat, V. gana Desganyifar-se, -nyitar-se, -nyotar-se, V. DCEC (DESGANITARSE, GANOTE) Desgarbat, V. garbo (i DCEC GARBO)

Desgarrejar [?] i *desguerretejar*, potser formacions ocasionals a base de *desguitar* i *desbarrar*; en *desgarrot* deu contribuir-hi, de més a més *desbarrotat Desgarramellar-se, V. derramar*

Desgarriar, V. esgarriar Desgarrot, V. desgarrejar Desgast, desgastar, V. gastar Desgavell, desgavellament, desgavellar, -llat, V. gavell Desgel, desgelar, V. gel Desglaç, desglaça, desglaçar, V. glaç Desglevar, V. gleua Desglossar, V. glossa Desgovern, -nar, V. governar Desgràcia, desgraciar, -at, V. gràcia (GRAT) Desgranadora, desgranar, V. gra Desgrat, V. grat Desgravar, V. gravar (GREU) Desgreixar, V. greix, greixar (GRAS)

Desgrugadora, està per *deserugadora* ((g)oruga = 20 *eruga*) *Desgruixar, V. gros Desguaixar, V. guaixar Desguarnir, -nit, V. guarnir*

DESGUASSAR, derivat de l'it. *guazzo* 'terreny pantanós', 'gual', i verb *sguazzare* 'fer desai guar una maresma o aiguamoll', 'xipollejar', 'passar a gual', probablement per conducte del cast. *esguazar* terme militar d'aquests mateixos significats. □ 1.ª doc.: 1803, Belv. «*desaguar*, in mate effluere, devolvit»; 1839 Lab. «*desayguar*».

També *desguàs* en tots dos, que Lab. explica com «acció i efecte de desguassar» i «conducto o canal que serveix pera fer marxar les aygues supèrflues a fi de que no fassen mal». El trobo usat en un escrit de 1811 relatiu a St. Jordi Desvalls, però que parla de l'«Ebro, el que *desguasa* --- en los Alfachs» (BABL vi, 494); «dels cavalls --- el brom o l'asma: prou que s'endevinava per los sedenys i candeles que els hi foradaven lo coll de part a part, a l'objecte de produir fonts de supuració per a *desguassar* les enfar-fegades entranyes», MVayreda (*Carlinada* ix, p. 143). En el fons tots dos passatges, com la definició de Lab., encara reflecteixen la idea dels objectes o terrenys empantanegats. Per a la demostració de l'origen militar i en definitiva italià veg. DCEC, s. v. *esguazar* 45 (ii, 374-5).

En la nostra llengua, *desguassar* és terme poc arrelat i poc genuí, que no ha pas aconseguit suplantar en boca del poble el mot únic tradicional, *desai guar*, encara que vagi guanyar terreny en els anys c. 1930; 50 recordo que mai no ho havia sentit fins cap aquesta data, ni a penes ho havia llegit fins aleshores; corrent pel país el vaig oir per primera vegada el 1932⁴ a propietaris o pagesos del delta del Llobregat; article làcònic, sense cap cita, en *Alcm*, que es limita a donar-lo com a or. i occ., ço que equival a dir que és estrany a les Balears i el P. Val. En les innombrables enquestes de l'*Onom. Cat.* pertot arreu sentia *desai guar*, a centenars de llocs i de totes les comarques; excepcions úniques en un poble de l'Urgellet («el clot de

Rebost *desguassa* cap a la Coma», Tuixén) i en un del Pallars («la Font de Riu-Sec *desguassa* a la Moleta», Branf), 1960, 1964. Es tracta, doncs, d'un terme de militars italians i castellans, que en català, amb la *d-*, ha estat un poc adaptat al mot genuí *desai guar*. No puc aprovar la indulgència amb què certs geògrafs, periodistes i mestres de català han tractat aquest mot postís i tan poc nostre, introduït per militars carlins i trabucaires, i propagat pels de 1936-39. I és absurd que el bordissenc *desguàs* hagi conduït fins a fer bandejar del dicc. els mots únics genuïns *desai guies* o *desai gua*.

¹ És també la data de *Ci. Fi. Nat.* de Fontserè, que l'usa en *Ci. Fi. Nat.*, p. 219, i definint-lo 'aiguabar-rejar-se un riu en un altre o en la mar'. Però ¿fou cosa d'ell o del seu corrector de català (Artur Martorell)?

Desguerretejar, V. desguitar (GUITARRA, i cf. supra *desgarrejar*) *Desguiar, V. guiar Desguingallat, -llamenti*, sembla alteració del cast. dial. *descangallado* sota la influència de *desguittat* (per a aquell, veg. DCEC, CANGA, *cangalla, -allo*, i *RevFilHispan.* vi, 146-7) *Desguitar*, -arrat, -arrament, V. *guitarra Desgustat, V. gust Deshabitar, -tat, V. habitar* (HAVER) *Desheret, desheretar, -tat, V. hereu Deshidratar, V. hidro- Deshonest, deshonestar, deshonestat, deshonra, deshonorar, deshonra, deshonrar, -rat, deshonria, deshonri vol, deshonros, V. honor A deshora, V. hora Desiara, V. adés Desiderable, 30 desiderar, desiderata, -atum, V. desig Desidia, desidiós, V. desig i seure*

DESIG, del ll. vg. *DESĪDIUM* 'desig eròtic' (pron. *DESĪJU* a la baixa època), forma neutra corresponent a la femenina clàssica *DESĪDIA* 'indolència, peresa', que ja en l'Antiguitat va prendre el significat de 'llibertinatge', 'voluptuositat', d'acord amb la doctrina moral que l'ociositat és l'incentiu de la luxúria; el verb *DESITJAR* és derivat de *desig*, si bé format amb la influència del verb semblant *DESĪDERARE* que significava el mateix ja en el llatí clàssic. □ 1.ª doc.: orígens (*Homilies*, etc.).

«Clamem mercé e misericòrdia a N. S. Jh. Crist que, a força dels nostres pensamentz e dels *desigs* carnals, que él nos faza venir --- a vera penitència ---» (*Hom.*, f° 4v12); ex. de la *Cròn.* de Jaume I, veg. en *desitjós*, infra; «volentat ha natura de amar ço qui li és pus agradable; on --- deu hom finir en la fi, per ço que la volentat ne romanga *desijosa*, e per lo *desig* sia la devoció ---», Lull (*Blanq.*, *NCl.* II, 61.5); «d'açò fo lo mercader molt meravellat, e cogità que lo compliment de son *desig* no stava en diners», «havia lo rey despagement com de tants hòmens feya justícia, e havia *desig* de perdonar mantes vegades», id. (*Merav.*, O. C. i, 16, 79); *Doctr. Pueril* (Gili, pp. 121, 146); «ne algun plor de tristor, ne negun gel de temor, ne fum algú de mals *desigs* terrenals», JoMartorell (*Ag.* II, 161).

Del verb *desitjar*. «Que honrament no déu ésser *desijar* sinó a entenció de servir Déu, e que fer almoyna és més honrar Déu que tenir companya supèrflua»,